

LAUSUNTO

13.5.2022

VN/23/2022
VN/23/2022-MMM-12

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo.tem@gov.fi

Viite: Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 14.4.2022 asiassa TEM122:00/2021 (VN/23/2022)

Asia: Maa- ja metsätalousministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2011/92/EU, muutettuna direktiivillä 2014/52/EU, jäljempänä YVA-direktiivi) on pantu Suomessa täytäntöön ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetulla lailla (252/2017, jäljempänä YVA-laki) sekä useisiin ympäristön käyttöä ohjaaviin lakeihin tehdyillä muutoksilla.

Nyt lausuttavana olevan esityksen tarkoituksena on täydentää tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin (YVA-direktiivi) kansallista täytäntöönpanoa.

Eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annettuun lakiin (768/2004), jäljempänä lunastuslupalaki, ehdotetaan lisättäväksi YVA-menettelyn piiriin kuuluvien sähkölinjojen ja kaasun siirtoputkien lunastuslupaharkintaa täydentävät säännökset. Säännökset koskisivat hankkeen linjaukselle ja toteuttamistavalle asetettavia vaatimuksia. Säännökset tulisivat noudatettaviksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukaisessa lunastuslupa-menettelyssä, jos lunastuslupahakemus koskisi sellaista voimansiirtolinjaa tai kaasun siirtoputkea, johon sovellettaisiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (252/2017). Lunastuslupa-menettelyssä annettavaan päätökseen voitaisiin liittää hankkeen toteuttamistapaa koskevia määräyksiä, jotka olisivat tarpeen hankkeesta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten välttämiseksi. Ehdotetut luvan myöntämisen edellytykset täydentäisivät lunastuslain 4 §:ssä säädettyä lupaharkintaa.

Lunastusmenettelyn tarkoituksena on ensinnäkin turvata yhteiskunnallisesti merkittävien hankkeiden toteuttaminen varmistamalla, että hankkeesta vastaava saa omistukseensa tai

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

hallintaansa hankkeen toteuttamisen edellyttämät alueet ja oikeudet. Toisaalta kun lunastamalla puututaan perustuslailla suojattuun omistusoikeuteen, lunastuslupaharkinnan ydin muodostuu nimenomaisesti omistussuhteiden järjestelyyn oikeuttavan yleisen tarpeen vaatimuksen täyttymisen arvioinnista.

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan hankkeen lunastusluvan myöntämistä koskevan harkinnan yhteydessä tehtäväksi esitetty hankkeen ympäristöllisten vaikutusten selvittäminen YVA –menettelyn piiriin kuuluvien voimansiirto- ja kaasun siirtoputkihakkeiden yhteydessä on tulkittavissa myös lunastuslain sisältämistä varsinaisista lunastusluvan myöntämisedellytyksistä erillisenä säännöstönä. Lunastuslupalain 4 §:n ehdotettu sisältö on nähtävissä säännöstönä, jonka avulla lunastusluvalla asetetun yleisen tarpeen vaatimuksen täytyessä yrityksestä tai hankkeesta aiheutuvat ympäristölliset vaikutukset saadaan lupamääräyksiin minimoitua. Lunastuslakiin perustuvan lunastusluvan sisältö toisin sanoen laajenee osassa infrahankkeita siten, että siihen liitetään hankkeen toteuttamisessa huomioon otettavat määräykset hankkeesta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi.

Lunastuslupalain 4 §:n perustelujen mukaan lunastuslain yleisen tarpeen vaatimuksen ja lunastusta rajoittavien kriteereiden voidaan katsoa sisältävän sisäänrakennetun vaatimuksen haitallisten vaikutusten minimoinnista. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa tältä osin, että esitys lunastuslupalain ja lunastuslain 1 §:n muuttamisesta luo nyt em. vaatimuksen toteuttamiselle lainsäädännöllisen pohjan.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lopuksi, että Maanmittauslaitos ministeriön hallinnonalaisena laitoksena ratkaisee myös voimansiirtolinjoja ja kaasuputkia koskevia lunastuslupa-asioita valtioneuvoston ohella. Maanmittauslaitos voi ratkaista voimansiirtolinjan, maakaasuverkoston tai muun näihin verrattavan yrityksen rakentamista varten tarpeellisen lunastuslupa-asian, jos lunastusluvan antamista ei vastusteta tai kysymys on yleisen ja yksityisen edun kannalta vähemmän tärkeästä lunastuksesta. Kun YVA –menettelyn piiriin kuuluvat lunastuslupa-asiat ratkaisee yleensä valtioneuvosto, esityksen merkitys ja vaikutukset Maanmittauslaitoksen toimintaan lunastuslupia myöntävänä viranomaisena jää vähäiseksi.

Ylijohtaja

Pentti Lähteenoja

Lainsäädäntöneuvos

Leo Olkkonen

VN/23/2022-MMM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: